

JAR

KOM

TC

PRÍR

KOG

PMO

SEM

Objavujeme svet rastlín

Zámer celku:

Pozorovanie, bádanie v najbližšom prírodnom prostredí so zámerom poznať a chápať život zástupcov rastlinnej ríše. Vyjadrovanie vlastných myšlienok, názorov a skúseností v súvislosti s poznatkami o živej prírode – rastlinách. Podporovanie zdôvodňovania významu rastlín pre život človeka v súčinnosti s prezentovaním prežitej reality prostredníctvom rôznych výrazových prostriedkov. Zdôvodňovanie prejavov vlastného správania a konania vzhľadom na utváranie základov environmentálneho vedomia a konania.

Výkonové štandardy

(špecifické ciele):

Zhotoviť výtvary z rozmanitého materiálu, vrátane odpadového, rôznymi technikami, uplatňovať pri tom technickú tvorivosť J (15) (PMO), uplatniť aktívnu slovnú zásobu vzhľadom na obsahový kontext J (56) (SEM), uplatňovať spisovnú podobu jazyka J (59) (SEM), pochopiť význam práce na základe rozmanitých pracovných činností L' (68) (KOG), priradiť, rozoznať a pomenovať farby na obklopujúcich reáliách L' (70) (KOG), prejať zručnosti a praktickú tvorivosť pri vytváraní produktov z prírodných prostriedkov využitia rôznych pracovných a výtvarných techník P (102) (PMO), rozlíšiť podľa typických znakov ročné obdobia P(103) (KOG), určiť niektoré pozorovateľné spojitosti medzi rastlinnou a živočíšnou ríšou P (104) (KOG), zdôvodniť význam prírodného prostredia na základe pozorovania a zážitkov z prírody P (105) (KOG), poznať, opísať a rozlíšiť niektoré kvety P (110) (KOG), uvedomiť si a vedieť zdôvodniť význam starostlivosti o rastliny P (111) (KOG), hodnotiť prírodné prostredie P(120) (SEM), prejať vzťah a ochranné postoje k prírodnému prostrediu a stvárniť ich prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov P (121) (SEM), prakticky uplatniť návyky starostlivosti o prírodu P (122) (SEM), vyjadrovať pocity, zážitky, dojmy zo starostlivosti o prírodu P (123) (SEM), overiť si z detských encyklopédií a iných médií, že svet je rozmanitý K (140) (KOG).

Edukačné ciele

(čiastkové ciele):

Uvedené pri každej edukačnej aktivite.

RASTLINY MAJÚ SVOJE TELO

Edukačné ciele: Uplatniť aktívnu slovnú zásobu vzhľadom na obsahový kontext – rastlinnú ríšu J (56); priradiť, rozoznať a pomenovať farby na pozorovaných rastlinách L' (70); rozlíšiť podľa typických znakov ročné obdobia – jar P (102); poznať, opísať a rozlíšiť niektoré jarne kvety P (110); zhotoviť výtvary z rozmanitého materiálu – papiera rôznymi technikami, uplatňovať pri tom technickú tvorivosť J (15); prejať vzťah a ochranné postoje k prírodnému prostrediu a stvárniť ich prostredníctvom kreslenia pastelom P (121).

Pomôcky: Encyklopédie izbových, záhradných a liečivých rastlín, atlasy rastlín, časopisy s uvedenou tematikou, lepidlo, rastlina, mikroskopy, suchý pastel, ceruzky.

POZ-032.3

Postup:

1. Aktivitu začneme zisťovaním rozsahu poznatkov a skúseností, ktorými deti disponujú vzhľadom na uvedenú tému: *Čo je rastlina? Aké rastliny poznáš? Kde môžeme rastliny vidieť? Sú všetky rastliny rovnaké? Majú rastliny svoje telo? Z čoho sa rastlina skladá?*

Deti manipulujú s encyklopédiami, s atlasmi rastlín, diskutujú, vyhľadávajú rastliny, ktoré poznajú. Z časopisov vystrihujú obrázky rôznych rastlín, kvetov, tráv. Deti hlasovaním rozdelíme do dvoch skupín.

2. Prvá skupina vytvára „papierový záhon“. Vystrihnuté obrázky z časopisov deti lepia na farebný, tvrdý, pokrčený papier, ktorý symbolizuje zem (hlinu), diskutujú, odkiaľ rastlinu poznajú, aký má názov, porovnávajú, hľadajú spoločné znaky rastlín, odlišnosti...

3. Druhá skupina detí – bádatelia – si sústredene všíma pripravené vzorky častí rastlín – kvet, stonka, list a koreň. Deti pozorujú jednotlivé časti rastliny pod mikroskopom a lupou.

Problémové otázky: Z čoho sa skladá rastlina? Ako vyzerá kvet, list, stonka, koreň rastliny pod mikroskopom? Čo vás najviac zaujalo? Čo ste zistili?

Deti potom zakresľujú pozorované štruktúry rastliny suchým pastelom alebo obyčajnou ceruzkou na výkres. Z jednotlivých nakreslených častí vytvoríme rastlinu (spojíme zošívачkou). Zostávajúce časti rastlín (koreň, stonka, list, kvet) prilepíme na „papierovú“ zem. Aktivitu ukončíme diskusiou detí o tom, čo nové objavili, resp. čo zaujímavé zistili.

4. Získané poznatky, kompetencie, postoje a hodnoty prezentovali deti vo výtvarnom vyjadrení pozorovaných rastlín (zhotovenie rastliny z načrtnutých častí, ale i vytvorenie „papierového záhona rastlín“ s využitím detailného zobrazenia jednotlivých častí rastlín).

TIP:

Deti si môžu sami pripraviť rastlinu ako preparát a po odpozorovaní pod mikroskopom hneď kreslia videné.

NÁVŠTEVA ZÁHRADNÍCTVA

Edukačné ciele: Uplatňovať spisovnú podobu jazyka pri komunikácii so zamestnancami záhradníctva J (59); pochopiť význam práce na základe pozorovania pracovných činností záhradníka L (68); priradiť, rozoznať a pomenovať farby na pozorovaných rastlinách L (70); poznať, opísať a rozlíšiť niektoré kvety v záhradníctve P (110); vyjadrovať pocity, zážitky, dojmy zo starostlivosti o prírodu – rastliny, ktoré pestujú v záhradkárstve P (123); overiť si z detských encyklopédií a iných médií, že svet je rozmanitý – pozostáva okrem iného aj z rastlinného spoločenstva K (140).

Pomôcky: Encyklopédie, kniha rastlín, zásterky, resp. plášte.

Postup:

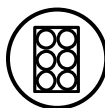
1. Príprava na aktivitu prebieha v triede motivovaným rozhovorom o karafiáte menom Karol, ktorý vyrástol v zvláštnom dome pre okrasné rastliny – v záhradnom skleníku. Učiteľka vedie rozhovor s deťmi o jednotlivých druhoch rastlín, o ich úžitku pre človeka – liečivé rastliny, okrasné, izbové, lúčne... Diskutovanie o rastlinách, o možnostiach ich pestovania. V diskusii zistíme rozsah skúseností detí s uvedenou tematikou, zhodnotíme ich poznatky o možnosti umelého, cieľavedomého pestovania rastlín, v našom prípade okrasných rastlín.

2. Nasleduje exkurzia v záhradníctve – v štyroch skupinách s jedným dospelým. V každej zo štyroch skupín si deti prakticky vyskúšajú sadenie rastlín a starostlivosť o ne pod dohľadom záhradníčok. Učiteľka s deťmi fotoaparátom alebo videokamerou zdokumentuje nielen priebeh praktickej činnosti detí, ale i zaujímavé rastliny či miestnosti nachádzajúce sa v záhradníctve. Po návrate do MŠ deti verbálne porovnávajú svoje predstavy k uvedenej téme a porovnávajú ich s prežitou skutočnosťou.

3. Získané poznatky, kompetencie, postoje a hodnoty deti prezentovali v diskusii a priamej praktickej činnosti so záhradníkmi na exkurzii.

TIP:

Je vhodné vopred si dohodnúť organizáciu činností so zamestnancami záhradníctva tak, aby boli vytvorené skupiny s jedným záhradníkom a jedným pomocníkom. Tí usmerňujú deti, pomáhajú pri sadení a odpovedajú na otázky.

JAR

PKT

TC

PRÍR

KOG

PMO

SEM

Jarné inšpirácie Vincentom van Goghom

Zámer celku:

Dielo Vincenta van Gogha je pre deti v materskej škole práve pre jeho jasné, žiarivé farby pútavé a inšpirujúce. Každé detské očné sa rozsvietia nad jeho obrazmi slnečníc, hviezdou oblohou či ďalšími dielami. Samotný obraz Slnečnice je pravdepodobne aj najčastejšie používanou reprodukciou medzi pedagógmi, a to nielen v predprimárnom vzdelávaní, ale aj na 1. stupni základnej školy. Dielo Vincenta van Gogha je vhodnou inšpiráciou na učenie sa o farbách, ich výrazovej hodnote a emocionálnom význame farieb. V príspevku ponúkame niekoľko jarných inšpirácií.

Výkonové štandardy

(špecifické ciele):

Zhotoviť výtvary z rozmanitého materiálu, vrátane odpadového, rôznymi technikami (strihať, lepiť, tvarovať materiál atď.), uplatňovať pri tom technickú tvorivosť J (15) (PMO). Využívať koordináciu zraku a ruky J (19) (PMO). Uplatňovať individuálne farebné videnie L (71) (KOG). Vnímať a pozorovať krásu umeleckých diel K (163) (SEM).

Edukačné ciele

(čiastkové ciele):

Uvedené pri jednotlivých aktivitách.

Pomôcky:

Uvedené pri jednotlivých aktivitách.

Východisko – základné informácie:

Meno Vincent van Gogh nám určite nie je neznáme. V počiatkoch jeho umeleckej kariéry málokto tušil veľký talent, čo sa odzrkadlilo aj tým, že väčšinu života prežil ako tulák a vo veľkej biede.

Vincent van Gogh spoločne s Gauguinom a Cézannom sú predstaviteľmi postimpresionizmu, ktorý už nepredstavuje smer v pravom slova zmysle, ale skôr postup, metódu individuálneho stvárnenia maľby. Na rozdiel od impresionizmu zamietli títo umelci dojemnosť a ťažili zo základného prvku, ktorým je farba. Rovnako ako Gauguin a Cézanne aj Vincent van Gogh svojím jedinečným dielom, predovšetkým poňatím farby a expresívnej línie, ovplyvnil umelecké smery 20. storočia.

Vincent van Gogh sa roku 1886 usadil v Paríži, kde objavil impresionizmus, ktorý ovplyvnil začiatky jeho tvorby. Stretnutie s impresionistami rozjasnilo jeho paletu, nakoľko obrazy raného obdobia boli charakteristické tmavými farbami a označované ako utrpený temný realizmus. Naučil sa tak používať farby v intenzívnejších kontrastoch a usiloval sa o akúsi komplementáciu základných a zmiešaných farieb, napr. červená – zelená, modrá – oranžová, žltá – fialová. S oduševneným zápalom sa vrhol na maľovanie jasnými žiarivými farbami, bol maliarom telom i dušou. Na rozdiel od impresionistov sa ale nikdy nevzdal kontúrovania tvarov, čím sa výrazne od nich odlišoval. **Pre jeho dielo sa stala dominantnou paleta jasných, sýtych, žiarivých farieb, z ktorých ako symbol slnka a života vystupovala do popredia žltá.** Farby nanášal výraznými expresívnymi ťahmi štetca, ktoré svojou expresivitou ohlasovali EXPRESIONIZMUS. Vincent van Gogh tak vo svojej tvorbe povýšil farebný bod na výrazovú hodnotu svojho vlastného vnútra, rovnako ako jeho línia smeruje k expresívnosti a subjektivizácii.

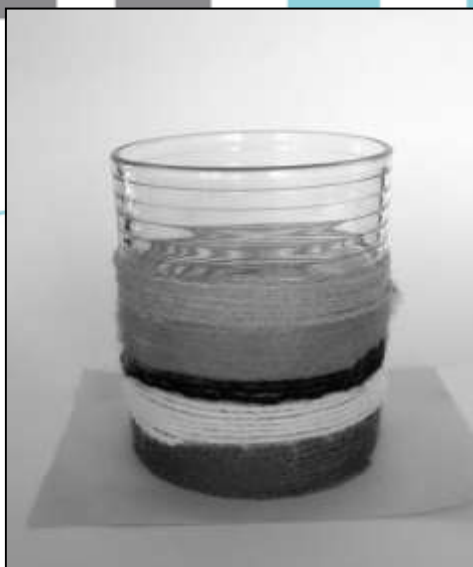
AKTIVITA č. 1: FAREBNÉ BAVLLENÉ VÁZIČKY

Edukačné ciele (čiastkové ciele): Byť spôsobilý využívať koordináciu zraku a ruky pri vytváraní objektov J (19) (PMO). Byť spôsobilý uplatňovať pri výtvarnej tvorbe individuálne farebné videnie L' (71) (KOG). Stimulovanie pozitívneho vzťahu k výtvarnému umeniu pri rozhovore a poznávaní umeleckých diel K (163) (SEM).

Pomôcky: Sklenený pohár alebo malé zaváraninové sklo, výkresy formátu A4 (nastrihané podľa potreby), rôznofarebné bavlnky, pestrofarebné zvyšky vlny, lepidlo (odporúčame Herkules), nožnice, štetce, obojstranne lepiaca páska, nádobka na lepidlo.

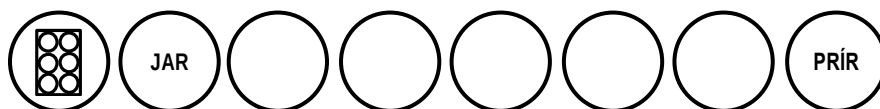
Postup:

1. V triede rozmiestnime kópie vybraných obrazov Vincenta van Gogha, poprípade donesieme o ňom publikáciu. Motiváciu začneme rozhovorom o týchto obrazoch. Možno sa deti samy začnú pýtať, čo sú to za obrazy, kto ich maľoval a pod. Zisťujeme, či sa im obrázky páčia alebo nepáčia. Čo je na nich zaujímavé a pod. Deti majú mať možnosť vyjadriť svoj názor pozitívny i negatívny. Nie každému sa dané diela musia páčiť. Ako kontrast ukážeme deťom aj niektoré zo skorších diel Vincenta van Gogha, ktoré sú v tmavších a smutnejších farbách, napríklad dielo „Jedáci zemiakov“. Pri tomto kontraste hovoríme o farbách zimy a farbách jari. Určite všetky deti majú rady zimu a všetko, čo zima prináša – sneh, ľad, sánkovačku, lyžovačku, korčuľovanie, guľovačku.
2. Ku koncu zimy sa sneh topí a namiesto krásnych zasnežených lúk tu máme čľapkanicu. Všetci tak podvedome túžime po teplé, žiarivejšom slniečku a jasných a pestrých farbách, ktorých sme si v zime, okrem vianočnej výzdoby, veľa neužili. Práve obrazy Vincenta van Gogha žiaria jasnými a sýtymi farbami, z ktorých sála teplo. Preto si spoločne skúsime vyrobiť a pripraviť jarné vázičky, do ktorých potom natrháme prvé jarné kvietky. Na inšpiráciu použijeme práve obrazy Vincenta van Gogha.
3. Upriamujeme pozornosť detí na jednotlivé farby, porovnávame farby zimy a farby jari, upozorňujeme aj na expresívne ťahy štetca.
4. Deti si vyberú svoje poháre, vlny alebo bavlnky, ktoré si nastrihajú na kratšie časti, aby sa im lepšie lepili. Nastriháme papier na cca formát A6. Na dno vybraných pohárov nalepíme obojstranne lepiacu pásku a pohár prilepíme na papier. Deťom sa tak bude lepšie otáčať pohár pri lepení. Na konci papier aj pásku odlepíme. Pri samotnom lepení si vždy nanesieme na pohár dookola trochu lepidla tak, aby sme mohli pohár oblepiť bavlnkami alebo vlnou.

Farebné bavlnené vázičky

5. Po oblepení pohára si vyrobíme ešte kvietky (slniečka), ktorými dotvoríme hotovú vázičku. Na tvrdý papier si nakreslíme dva kruhy (prípadne obkreslíme nejakú okrúhlu kocku alebo aj rúrku od toaletného papiera, alobalu). Jeden kruh potrieme lepidlom a od stredu lepíme do kruhu farebné bavlnky alebo vlnu. Druhý kruh vystrihneme a rovnako ako na prvý naň nanesieme lepidlo, potom dookola ukladáme bavlnku alebo vlnu nastrihanú cca na dva – tri centimetre.

Všetci spolu, kamaráti, do přírody

Zámer celku:

Príspevok je upriamený na poznávanie sveta vlastnými očami so zameraním na utváranie adekvátneho správania a konania dieťaťa v prírode, overovanie a upevňovanie získaných vedomostí a schopností detí. Ponúka možnosť integrácie tematických okruhov a vzdelávacích oblastí počas jedného poldňa pobytu dieťaťa v materskej škole. Environmentálna výchova je v Štátnom vzdelávacom programe zaradená ako jedna z prierezových tém. Jej hlavným cieľom je chápať potrebu ochrany životného prostredia a získavať pozitívne postoje k ochrane a tvorbe životného prostredia.

Výkonové štandardy

(špecifické ciele):

Uvedené pri jednotlivých aktivitách.

Edukačné ciele

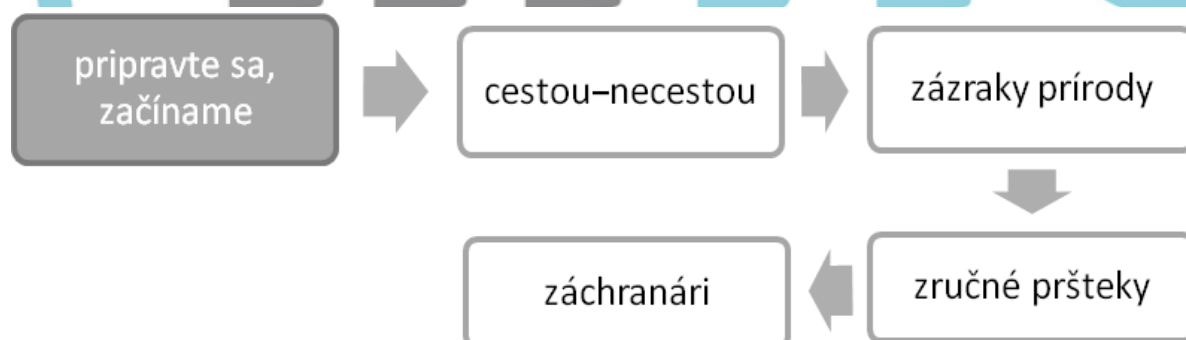
(čiastkové ciele):

Uvedené pri jednotlivých aktivitách.

Pomôcky:

Baliaci papier, balóny, šišky, farebný papier, spínacie špendlíky, samolepky slniečok, okienko počasia, farebné vrecúška z látky, umelohmotné malé fľaše s vodou, papierové kvety, vtáky, listy rôznych tvarov, maľované kamene, konáre stromov, farbičky, papiere, nožnice, lepidlo, prírodniny/kvety na lisovanie, listy, suché konáriky, mach, atlas rastlín, vrchnáky zo škatúl, plastelína, vrecúška na odpad, gymnastické kruhy.

Postup v schéme:

AKTIVITA 1: PRIPRAVTE SA, ZAČÍNAME

Výkonové štandardy (špecifické ciele): Zhotoviť výtvary z rozmanitého materiálu, vrátane odpadového, rôznymi technikami (strihať, lepiť, tvarovať materiál atď.) J (15) (PMO). Uplatniť aktívnu slovnú zásobu vzhľadom na obsahový kontext (zmysluplne rozprávať o svojich pocitoch, zážitkoch, dojmach) J (56) (SEM). Priradiť, rozoznať a pomenovať farby na obklopujúcich reáliách Ľ (70) (KOG). Poznať, opísať, rozlíšiť prírodné javy ovplyvnené počasím P (115) (KOG).

Edukačné ciele (čiastkové ciele): Byť spôsobilý využiť rôzny materiál a výtvarné techniky pri tvorení J (15) (PMO). Prezentačné komunikačné kompetencie pri zmysluplnom vyjadrovaní vlastných myšlienok J (56) (SEM). Prezentačné poznania pri pomenovávaní farieb balónov a reálií Ľ (70) (KOG). Prezentačné porozumenie pri opisovaní a rozlišovaní prírodných javov P (115) (KOG).

Postup:

1. **Príprava triedy** deň vopred po odchode detí z materskej školy. Trieda je vyzdobená balónmi v štyroch farbách (červená, modrá, zelená, žltá). Počet balónov zodpovedá počtu detí v triede. Vhodné je mať pripravený väčší počet balónov z dôvodu prasknutia či príchodu väčšieho počtu detí ako predpokladáme. Balóny jednej farby sú rozvešané tak, že sú zviazané a zavesené v priestore triedy, a to každá farba na inom mieste. Pod jednotlivými balónmi na zemi sú gymnastické kruhy zhodnej farby. Výzdobu tvoria papierové kvety, girlandy, papierové vtáky, maľované kamene, papierové listy rôznych tvarov umiestnené na konároch zo stromov, ktoré deti vytvorili v priebehu školského roka. Podobne je v priestore smerom k oknu zavesené okienko počasia zhotovené deťmi (drevený alebo kartónový rám, ktorý je po obvode vyzdobený kvetmi, listami, oblakmi, kvapkami vody a slnkom z látky alebo papiera).
2. **Príchod detí do triedy.** Deti si posadajú na koberec vo vyzdobenej triede a postupne odpovedajú na otázky: *Čo vás dnes v triede zaujalo? Čo sa Vám páči? Čo tu máme nové?* Slovo si odovzdávajú posúvaním/odovzdávaním farebnej hrkajúcej lopty. Po výpovediach detí o dojmach z vyzdobenej triedy ich vyzveme, aby sa išli spoločne pozrieť cez malé okno do prírody, aké je tam počasie. Spoločne opisujú počasie, a zároveň ho vyjadrujú pohybom.
3. Nasleduje prstová rozcvička s využitím šišiek formou hry, ktorú deti poznajú.

Prstová hra: **Palček a jeho kamarát**

Mami, upraž pampúšky! (Dlane realizujú prosbu.)

Ak mi pôjdeš po šišky, nemám čím už kúriť, synku, urob niečo pre maminku. (Vztýčeným ukazovák zdôrazníme naliehavosť mamičkiných slov.)

V lese bom, bom, bom, šiška ako dom, za ňou druhá, za ňou tretia z vysokého smreku lieta. (Postavíme sa na stoličku a hádzeme z výšky šišku na zem.)

Palček je dávno v lese, sám však šišku neunesie. (Palec bruškom dole príbehne k jednej zo šišiek a márne sa ju snaží zdvihnúť.)

Ide okolo školáčik menom Ukazováčik. Obzrie si ju, potom sa zohne, ale šiškou ani nepohne. (To isté s ukazovák.)

Zavoláme Prostredníčka: „Prostredníček, pomôž nám.“ Hneď mu sčerveneli líčka: „Nadarmo sa namáham.“ (Rovnaká akcia s prostredníčkom.)

Zavoláme Prstenníčka: „Prstenníček, tak čo ty?“ Hneď mu sčerveneli líčka: „Šiška robí drahoty.“ (To isté s prstenníčkom.)

Zavoláme na Malíčka: „Pod, Malíček, pomôž nám!“ Malíček je múdra hlava, kamarátom rady dáva: (Natiahnutý malíček sa hýbe.)

„Ty chod' sem a ty chod' tam, čakajte, keď zavolám! Tak teraz! Hej rup! Už ju máme...“ (Všetky prsty spoločne zdvihnú šišku a nesú ju domov.)

Vraciame sa domov k mame: „Za šišku ti dám, zlatúšik, pocukrovaný pampúšik.“ („Pampúšik“ je ruka zovretá v päť, ktorú prsty druhej ruky „obhrýzajú“.) (Podľa F. Hrubína)

Ručičky, ručičky, máte šikovné prstíčky. Poďte mi teraz ukázať, ako viete pracovať.

4. Deti odchádzajú k stolu na základe vlastného výberu, kde majú pripravené pomôcky na ďalšiu činnosť. Pri jednotlivých činnostiach sa vystriedajú všetky deti.

1. skupina: Na stole sú pripravené nožnice a obkreslené kruhy na farebných papieroch (červený, zelený, modrý, žltý). Vyberú si farbu, ktorú chcú, kruh si vystrihnú. Ten im potom pripneme na tričko/sveter a vysvetlíme význam kruhov (pri pobyte v prírode čakajú deti rôzne úlohy, po splnení každej zadanej úlohy dostane dieťa usmievané slniečko na svoj farebný kruh).

2. skupina: Deti majú pripravenú hru „farebné pexeso“, ktorú sa zahrajú po pripnutí farebného kruhu na ich vrchnú časť odevu.

Hra: **Farebné pexeso**

- Pripravené sú kartičky, v strede každej z nich je nakreslený farebný kruh. Vždy dva a dva kruhy sú vyfarbené rovnakou farbou tak, aby mali pár. Na vyfarbovanie použijeme farby (červená, zelená, modrá, žltá) a ich odtiene, na niektorých môže byť danou farbou napísaný názov farby (napr. červenou fixkou slovo červená).
- Všetky karty rozložíme obrázkom nadol v náhodnom poradí do štyroch alebo piatich radov.